

OVERHEIDSOPDRACHT VOOR MILIEUBEWUST ONDERHOUD VAN WERKKLEDIJ EN WASGOED

De ervaring van de gemeente Anderlecht

Onderhoud vertegenwoordigt een belangrijk deel van de impact van kledij en wasgoed op het leefmilieu. Bij de analyse van hun levenscyclus komt het op de tweede plaats, net na de productie. De boosdoener: het water- en energieverbruik en ook de watervervuiling. Door milieugebonden criteria in te bouwen in de aanbesteding voor onderhoud van werkkledij en wasgoed, wilde de gemeente Anderlecht deze impact beperken. Via verscheidene aanbestedingen werd de vraag verfijnd. Zo zijn bepaalde milieugebonden criteria, die eerst dienden voor de gunning van de

opdracht, ook technische vereisten geworden. Er werd verder een sociale clausule toegevoegd. Maar de gemeente moest ook de moeilijke confrontatie van haar wensen met het marktaanbod in goede banen leiden...

EEN OPDRACHT IN LIJN MET DE ECOLOGISCHE EVOLUTIE VAN DE GEMEENTE

De gemeente Anderlecht heeft zich sinds 2010 verdiept in de uitwerking van haar lokale Agenda 21. Die bevat 18 verbeteringsassen goedgekeurd door het College. De eerste van deze assen betreft de versterking van de voorbeeldrol van de gemeente bij het interne beheer en het aankoopbeleid.

De onderhoudsopdracht is een van de eerste opdrachten met een milieugebonden luik waarvoor ook hulp werd gevraagd aan Leefmilieu Brussel, meer bepaald via de Help Desk "duurzame overheidsaankopen".

EVOLUTIE VAN DE OPDRACHTEN

In 2011 gunt de gemeente de eerste onderhoudsopdracht met milieugebonden criteria. Die zijn bedoeld om:

- de vervuiling door productie en gebruik van detergents te beperken;
- het verbruik van water en niet hernieuwbare energie tot een minimum te beperken;
- ecologische en/of herbruikbare verpakkingen aan te moedigen bij het vervoer van wasgoed.

Deze opdracht betreft vier gemeentelijke departementen en meer dan 4000 kg wasgoed te onderhouden over het hele jaar. Een tweede opdracht wordt in 2012 gegund op basis van diezelfde criteria.

In 2013 wordt de opdracht aangepast. Ze bevat een nieuwe technische clausule, een verfijndere weging van de milieugebonden aspecten in de gunningscriteria en een sociaal criterium wordt toegevoegd.

MILIEUGEBONDEN VEREISTEN EN LASTENBOEK

1.1. VOOR DE TWEE EERSTE OPDRACHTEN (2011 EN 2012)

Bij de technische clausules legde het lastenboek volgende zaken op:

- geen solventen met chloor, halogeen of fluor gebruiken bij de stomerij;
- een transportplan maken en een beschrijving van het leveringsvoertuig gebruikt door de inschrijver;
- een technische nota leveren met de maatregelen genomen door de inschrijver om in te spelen op de doelstellingen van de opdracht.

Wat betreft de gunningscriteria

Twee milieugebonden criteria telden mee: de impact op het milieu van de schoonmaakactiviteit, gewogen op 20 punten, en die van het transport bij de levering, gewogen op 10 punten. De gunning van de punten gebeurde in functie van de technische nota en de informatie over mobiliteit vereist in de technische criteria.

1.2. VOOR DE OPDRACHT VAN 2013

Bij de technische clausules legde het lastenboek volgende zaken op:

- geen solventen met chloor, halogeen of fluor gebruiken bij de stomerij;
- geen bleekwater gebruiken. Dit nieuwe criterium werd toegevoegd want bij de twee vorige opdrachten gebeurde het dat het wasgoed met een chloorgeur terugkwam...

Wat betreft de gunningscriteria

De gemeentelijke administratie heeft zich geïnspireerd op de informatie die voordien moest geleverd worden in de technische nota, om ze voortaan te gebruiken als gunningscriteria. De impact op het milieu van de schoonmaken en onderhoudsactiviteit werd gewogen op 30 punten en ingedeeld in vier componenten die een score tussen 5 en 10 punten kregen. De gevraagde bewijzen waren ook strenger:

- Gebruik van ecologische schoonmaakmiddelen die beantwoorden aan het Europese Ecolabel. Er diende een bewijs afgeleverd te worden - via een verklaring op eer - van de verbintenis om ecologische detergents te gebruiken. Ook een technische fiche van de gebruikte ecologische detergents was verplicht. De aankoopfacturen konden ook opgevraagd worden bij de uitvoering van de opdracht.
- Exclusief gebruik van groene elektriciteit. De kopie van het contract voor levering van groene elektriciteit voor het onderhoudsatelier, die gevraagd werd als bewijs, diende het volledige jaar 2013 te dekken.
- Aansluiting van de inschrijver op een systeem voor milieubeheer. Het document met de toekenning van een van deze certificaten werd gevraagd als bewijs. De certificatie EMAS, ISO 14001 of gelijkwaardig leverde de inschrijver meer punten op dan het label Ecodynamische onderneming want het eerste is veeleisender.
- Gebruik van ecologische en/of herbruikbare verpakking bij het vervoer van wasgoed. Een verklaring op eer met het type voorgestelde verpakking en het herbruikbare karakter op lange termijn of de vlotte recycleerbaarheid werd gevraagd als bewijs.

De jaarlijkse "reporting" inzake leefmilieu en het gemiddelde water- en elektriciteitsverbruik per kilo gewassen en gedroogd wasgoed, gevraagd in de vorige opdrachten, is niet meer opgenomen. Het verplaatsingsplan en de beschrijving van het gebruikte leveringsvoertuig worden ook niet meer gevraagd in deze laatste opdracht. Die waren of moeilijk te controleren of ze maakten een objectieve vergelijking tussen de offertes moeilijker. De gemeente heeft zich dus meer gefocust op objectieve elementen die rechtstreeks verband hielden met het voorwerp van de opdracht.

Een sociale uitvoeringsclausule komt ook voor in deze laatste aanbesteding. Die legt de begunstigde op om activiteiten te voorzien voor de opleiding en/of arbeidsinpassing van jongeren, laaggeschoolde werklozen of een ander publiek met weinig kans op werk.

TOEKENNING EN UITVOERING VAN DE OPDRACHT: EEN EVENWICHT VINDEN TUSSEN VEREISTEN VAN DE GEMEENTE EN OFFERTES VAN DE INSCHRIJVERS

Voor de opdrachten van 2011 en 2012 konden twee offertes vergeleken worden. Het is dezelfde inschrijver die de opdracht twee keer heeft gewonnen. Hij werd gekozen omdat hij de goedkoopste offerte had, omdat hij detergents met ecolabel gebruikte, herbruikbare verpakkingen voor het vervoer van wasgoed en omdat de afstand tussen het atelier en de gemeentelijke terreinen de uitstoot van vervuilende stoffen tijdens het vervoer beperkte. De gemeente Anderlecht was echter niet tevreden over de netheid van het wasgoed en de verpakking ervan.

Voor de opdracht van 2013 heeft slechts één inschrijver een offerte ingediend. Het bedrijf is erkend als onderneming voor sociale inclusie en beantwoordt dus aan het sociale criterium. Wat betreft het milieugebonden criterium, is het bedrijf aangesloten bij een groene energieleverancier voor de hoofdzetel, heeft het een ISO14001-certificatie en stelt het linnenzakken ter beschikking van de gemeente om de te wassen kledij en wasgoed te verzamelen.

Wanneer slechts één inschrijver een offerte indient en de aanbestedende overheid de procedure niet helemaal wil overdoen, dan moet ze de offerte wel aanvaarden ondanks het feit dat het niet om de beste offerte gaat op milieuvlak.

Bij een dienstverleningsopdracht is het niet makkelijk voor een aanbestedende overheid om te controleren of de uitvoering overeenstemt met de voorwaarden van de opdracht. Die problematiek wordt nog versterkt door het feit dat de gemeentelijke ambtenaren soms een zwakke positie hebben tegenover de inschrijvers die ze nodig hebben. Want de soms zeer lange betalingstermijnen helpen niet om druk te zetten op de inschrijvers...

AANPASSINGEN EN PERSPECTIEVEN

Sinds de gemeente Anderlecht milieugebonden criteria integreert in haar opdrachten voor onderhoud van wasgoed, heeft ze meerdere milieugebonden doelstellingen behaald die ze voor zichzelf had vastgelegd. Maar hoewel het gewicht verleend aan milieugebonden zaken vrij hoog is bij de gunningscriteria, garandeert dit niet dat de opdracht overeenstemt met alle verwachtingen. De gemeente overweegt dus om onderzoek te voeren bij mogelijke dienstverleners of het haalbaar is om het gebruik van ecologische detergents op te leggen bij de technische criteria.

Ze wil ook meer informatie verlenen aan het personeel over de mogelijkheid om verpakkingen terug te geven (kapstokken en plastic) voor hergebruik of recycling.

De identificatie van de dienstverleners in de sociale economie (ISP of ETA) te raadplegen in het kader van deze opdracht, opent ook perspectieven tot evolutie.

Type opdracht: dienstverleningsopdracht

Gunningswijze van de opdracht: onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking

Duur van de opdracht: 12 maanden

Bedrag van de opdracht: zowat 34.000 euro excl. btw

Contactpersoon: Marc Bernard, Bestuurssecretaris, Sociale Zaken

